

מסורת הש"ס

(א) [צ"ל טרית], (ב) ג"י הערוך ערך שגדן שגדוה' והעיד המוסף דגלגון וזי' כלז היך והוא כשטמח' נקרא שגדוה', (ג) צ"ל משה עי' חס' לעיל ד' ד"ה מכניס, (ד) נדה מג; (ה) ס"א הכה על ראשה אדם שהיה אחו' בידו שטט אחד והכה על ראשה של בנהמה והלכה על השטט עד זנבה או שהכה כלפי זנבה והגיע השטט עד כלפי ראשה ולא תימח' שטטה על ראשה וזנבה שלא יגע שטרה כלל דלכא' לנמח' משום ריטוק אלא אפילו הכה על השטרה באורך אפי"ה לא חיישין ע"כ רש"י בשם פירוש' מדרוקס, (ו) עיין רש"א, (ז) ויעין היטב חס' נדה נח. ד"ה ודענין,.

הנחות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואפי' לא גרסי' דדוקא כפ' כ"ל ותיבת לא נמחק;

לעזי רש"י

קרושט"א גרל. קרנפ"א. עורית. התבוצצות שרידים.

מוסף רש"י

בידוע שלאחר שחיטה. וישרה (כתובות ע"ה). ששלשה ימים קודם שחיטה. ואם לקחה טבח זה בתוך שלשה ימים מקח טעות הוא ויחזיר לו בעולה הדמים שמכר לו טריפה (טו). לא הגליל ד פי המכה. זה אומר עד שלא לקחתי ניקב זה חתם מעת לעת ושחטה כשרה ובקופלת מאליה לא חיישין להכי: **ההוא גדיא דהוה ליה לרבינא.** בגג והוה ארובה בגג: **הוא חושאל.** שעורים קלופים: **באיפומא.** כנגד פי ארובה למטה צבית: דגר. קפץ: **משום דאין לה מידי למסר.** שלא קפלה דרך ארובה אלא צדיי הגג מסרכת עגמה צבתלים וקופלת ומהניא לה סריכת הכתלים שמסרכת צדיה קת: **והאי לים ליה מידי למיסר.** שהארובה אינה סמוכה לכותל: **דאמרה נפשה.** אם גבוה לה יותר מדאי אינה קופלת: **דהוה שדרן כרעיה צתרייטא.** רגליה האחרונים היו נגררין אחריה: **שיגרינא.** קרנפ"א: **הנכתא כרז יימר.** דלא מידקקין למידק שאר צהמות דשגגין כרעיהו: **וצריס.** ציליס: **דמוור.** דראגיס וכואציס: **צימרא.** חממיהו כמו (שם דף סז). אישתא צמירתא: **דגנני גנני.** ומשליכין אותם למעלה מכתלי החצר ונופלים לארץ: **אמתניהו.** על מנתיהן ונופלין ואין נספדין על גבן שיתפרקו חוליותיהן: **אדריניהו.** דרך למעלה מן הכותל:

שיטה מקובצת

אן ואם לקחה טבח זה בתוך שלשה ימים: (ב) ועל הטבח להביא ראיה שהוא מוציא מחבור דמסתמא: (ג) שאר בהמות ושרדן כרעיהו: (ד) ואפי' שלא נתן מעות עדיין דבאן נמצאו: (ה) כדי לקיים המכר או הקדושין סברא: (ו) ובעין ריעותא הוא דמסתמא מחמת כך בא:

בידוע שלפני שחיטה. וטרפה: **הוגל.** קרושט"א: **בידוע שהוא ג' ימים קודם שחיטה.** ואם לקחה צדון שלשה ימים היו מקח טעות וצריך המוכר להחזיר לו מעותיו: **לא הוגל פי המכה.** איכא לספוקי אי קודם מקח היו אי לאחר מקח היו ועל הטבחא שהוא מוציא מידו דמסתמא כל כמה דלא

יהיב וזוי לא יהיב ליה חיותא ועליו להציא ראיה שקודם מקח הוא דמספיקא לא מפיקין ממונא מחזקיה: **למאי נפקא מיניה** לא גרסינן: **הסס ליכא מידי למיסר.** כשנמצא נקב בלא מחט כשהדם יוצא הוא מתקנה צלתותיה הצער והולך לפי שאין לו היכן לידבק: **מיסרן הוה סריך.** הדם צמחט: **רז עוירא שמני.** רז עוירא שמי: **שלא ליה.** אציי דלית לגביה: **מפטיר כנסיות אנה.** מכניס ומוציא לתלמידים ומאכסס ומעמידם לילך מצית המדרש: **לעילא מרבי רבה.** מר' יהודה הנשיא: **רז הונא צפוראה ור' יוסי מדא:** **מחט שנמצא צעוני צים הכוסות.** מבפנים: **מלד אחד.** שלא היתה נראית מבחוץ: **והפכה.** לצית הכוסות ללד החיטון: **ומאל.** על המחט כנגד פיה מבחוץ קורט דס: **אמר אס אין מכה.** זו יולאת לחון דס זה מנין כאן: **טרה טריח להווא גצרא.** כמה הטרחת לאותו האיש על עצמו היה אומר שהטריחו זה לנא אכלו. לישאל אחרינא טרה טרייה כמו דערייה לרישה דלמחר לעיל (דף מה): כלומר צחנס טרחתו לנא שאין כאן דבר חדוש: **למעלה.** בגג. **למטה.** על הארץ: **אין חוששין.** הואיל ולא ראינוה שנפלה אין חוששין שמא נתרסקו אצריה להסתותה מעת לעת כדין נפולה ורסקות אצרים דלמרינן צתמניתין (לקמן טו). גבי עוף אס שהתה מעת לעת ושחטה כשרה ובקופלת מאליה לא חיישין להכי: **ההוא גדיא דהוה ליה לרבינא.** בגג והוה ארובה בגג: **הוא חושאל.** שעורים קלופים: **באיפומא.** כנגד פי ארובה למטה צבית: דגר. קפץ:

משום דאין לה מידי למסר. שלא קפלה דרך ארובה אלא צדיי הגג מסרכת עגמה צבתלים וקופלת ומהניא לה סריכת הכתלים שמסרכת צדיה קת: **והאי לים ליה מידי למיסר.** שהארובה אינה סמוכה לכותל: **דאמרה נפשה.** אם גבוה לה יותר מדאי אינה קופלת: **דהוה שדרן כרעיה צתרייטא.** רגליה האחרונים היו נגררין אחריה: **שיגרינא.** קרנפ"א: **הנכתא כרז יימר.** דלא מידקקין למידק שאר צהמות דשגגין כרעיהו: **וצריס.** ציליס: **דמוור.** דראגיס וכואציס: **צימרא.** חממיהו כמו (שם דף סז). אישתא צמירתא: **דגנני גנני.** ומשליכין אותם למעלה מכתלי החצר ונופלים לארץ: **אמתניהו.** על מנתיהן ונופלין ואין נספדין על גבן שיתפרקו חוליותיהן: **אדריניהו.** דרך למעלה מן הכותל:

ודאי חיישין. דלא איכפת להו כל היכי דנפלה: (א) **הכה על ראשה.** שפך המטה: **והלכה לה כלפי זנבה.** והכה על מנתיה ולא על הצלעות וכן על זנבה והלכה כלפי ראשה והכה על צוארה: (ב) **ואפילו ל"ג דדוקא (א)** לא כפף המטה והכה על כל הצלעות כנגד כל השדרה קאמר: **ואי שלים חוטרא אפלגא דגצא.** שלא היה ארוך ככל השדרה חיישין: **קיערי.** שמה נדחק ונתרסקו אצריו ואין צריך להסתותה מעת לעת: **צית הרחם.** עגל שנולד היום שיא מצית הרחם כז: **אין חוששין.** שמה נדחק ונתרסקו אצריו ואין צריך להסתותה מעת לעת:

אלו טרפות פרק שלישי חולין

נא.

המוציא מחבירו עזיו הראיה. פירוש על הלוקח להציא ראיה שצרכות מוכר נטרפה ז' אע"פ שלא נתן מעות עדיין כאן נמצאו וכאן היו כדלמחר צסוף פרק המדיר (כתובות דף עו:) והא דקרי ליה מוציא משום דמסתמא כל כמה דלא יהיב וזוי לא יהיב ליה חיותא והקשה ה"ר י"ע דצנדה

פרק הירואה כחם (דף נח.) תניא דקה עגמה וחלוקה והשאלתה לצנדה היא טהורה וחצרתה תולה ומפרש רז ששת דלענין דינא תנן דלא מייחיצא חצרתה לכנס הצנדה ואמאי לא אמרינן כאן נמצאו וכאן היו כמו גצי צהמה דהכא וגצי מומין דסוף המדיר וי"ל דלא דמי דודאי כדי לקיים המכר יא ובקדושין סברא הוה דלמרינן הכי שאומר המוכר ללוקח קח פרתא שצרכותן נטרפה והאז אומר לצנל קח אשמן שצרכותן נולד המום וכן לנו לצנל המעשה הזה אכל גצי חלוק ליכא למימר הכי ועוד גצי חלוק לעולם הוא צרכות הראשונה צעלת חלוק שלא צא ליד השניה צתורת מכר אלא צתורת שאילה ולא שייך למימר צרכות שואלה נמצאת ולא צרכות צעלת חלוק: **כיון דאיכא מחט מסרך הוה סריך.** ה"ה קוז וכל דבר מדע מדקאמר הסס ליכא מידי למיסרך: **דגר ונפא.** ולא הלך דלקמן פסקינן דהלכה אפילו צדיקה לא צעי: **דחורן שגורן ברעיה בתרייתא.** לא צנפילה מיירי:

נפא צארעא חוששין. אף על גב דצנפילה צענין עד שיפול מעשרה טפחים כדליתא צצרך שור שגמא את הפרה (צ"ק דף נ:) ומכרישא דתורא עד ארעא ליכא אלא ארצנה טפחים כדלמחר הסס (דף נא.) מ"מ חיישין הלא משום דנפיל מממת ההכאה שמנגחין זה את זה:

בית הרחם אין בו משום ריסוק אברים. משום דליכא ריעותא

דלינו הולך צליטריך ליה לאשמועינן דאי לאו הכי פשיטא דלולין צתמו רוב ודלות וז"ת א"כ מאי קא מסייע ליה מנן יוס אחד דמטמא ציבה הסס ליכא ריעותא א"כ כשחיה הרבה אחר כן וי"ל דאס אימא דלאתרמי ריסוק אצרים מממת צית הרחם א"כ היה לנו לחושנז לאונס לענין זיבה ועוד דזוני מוכיח שנתרסקו אצריו צבית הרחם וכעין ריעותא הוה דמסתמא ו דמחמת כך צא הוזב אלא ודאי לעולם אין צו ריסוק אצרים: מודה

חוששין משום ריסוק אברים מאי טעמא כי שדו להו אמתניהו שדו להו כי היכי דלירחטי קמייהו אהדריניהו ודאי חיישין והני מילי דאהדריניהו מחמת יראה אבל מחמת תשובה תשובה מעלייתא הוא דעבדי אמר רב יהודה אמר רב הבה על ראשה והלכה לה כלפי זנבה על זנבה והלכה לה כלפי ראשה כנגד כל השדרה כולה אין חוששין משום ריסוקי אברים ואי שלים חוטרא אפלגי דגבא חיישין ואי אית בה קיטרי חיישין ואי מחיי אפסקיה חיישין אמר ר"נ ב"בית הרחם אין בו משום ריסוקי אברים א"ל רבא לר"ג תניא דמסייע לך צתינוק בן יום אחד

מבטא

והכה על מנתיה ולא על הצלעות וכן על זנבה והלכה כלפי ראשה והכה על צוארה: (א) **ואפילו ל"ג דדוקא (א)** לא כפף המטה והכה על כל הצלעות כנגד כל השדרה קאמר: **ואי שלים חוטרא אפלגא דגצא.** שלא היה ארוך ככל השדרה חיישין: **קיערי.** שמה נדחק ונתרסקו אצריו ואין צריך להסתותה מעת לעת: **צית הרחם.** עגל שנולד היום שיא מצית הרחם כז: **אין חוששין.** שמה נדחק ונתרסקו אצריו ואין צריך להסתותה מעת לעת:

מטמא

עין משפט ונר מצוה

קלח א מיי פ"כ מהל' מביה הלנ"ו סמג עשין פז טו"ש"ע חז"ת ס"י רלז סעי' יא ונרנב אלפס עוד צצ"צ פרק ו דף ר"א:

קלח ב ג מיי פ"ט מהל' שחיטה הלכה ט סמג עשין סג טו"ש"ע י"ד ס"י נח סעיף יא: קב ד מיי שם הל"י סמג שם טו"ש"ע י"ד ס"י גל סעיף ו [ח]: קבא ה ו מיי שם סמג שם טו"ש"ע י"ד ס"י נח סעי' ט:

קבב ז מיי שם הל"יא שם טו"ש"ע שם ספי' יב: קבג ח מיי שם הל"י"ג סמג שם טו"ש"ע י"ד ס"י גל סעי' ו: קבד ט מיי שם הל"י"ז וע"ש סמג שם טו"ש"ע י"ד ס"י טו ספי' ז וסומן נח ספי' ג: קבז י מיי פ"א מהל' מו"מ הלכה ד:

רבינו גרשום

אוכל' (כר' כלומר אוכל): משני צדדין טריפה. והוה שניקבא לחור. ונמצא עליו קורט דם בסוף המחט מצד (אחד) אחר. הגלילי פי המכה שיכש פי המכה והיה בו מלניט. למאי נפקא מינה למקח וממכר היכי דמי שבתוך ב' ימים שקנאו שחטו ומצא בו אותו מחט והוגלד פי המכה בירשותו אירע אלו הוא אמר בירשותו אירע ליה המוציא מחבורו עליו להביא עדים שברשות מוכר אירע ליה ואם לא יביא עדים לוויטבע המוכר שלא אירע לה ברשותו ופטור: אי הכי כולוהו נקובי נמי ליבעי קורט דם כלומר ניקבה הריא משני צדדין [אנין] פסול עד דאיכא קורט דם מצד אחד: שאני הכא דאיכא מחט. ואם איתא דקודם שחיטה סריכיה הוה מסרכא הודם בסוף המטט: שמני. לשון שמני. מפטיר כנסיות אני. משמש תלמידים שהיו נכנסין לפני ר' ללמוד: טריי טרייה להווא גצרא. כלומר הטרחת פסיעותיה בתנא: אין חוששין שמא משום ריסוקי איברים כר'. כלומר אין חוששין שמא בשקפצה למטה שיכרה איכריה משום דאמרה נפשה: חזא חושאל באיפומא. כלומר היו שערין קלופין כנגד החור שעליה והיה חור באמצע העליה כעין חור של אשטובא: טעמא דרב הונא משום דמסרכא ואין חוששין משום ריסוקי איברים כון עומדת על הכותל ובשקופצת למטה מסרכא לצד הכותל והאי לא מסרכא דבאמצע העליה הוא: דהוה קא שדרן כרעא בתרייתא כר' כלומר מגדרת רגליה אחריה ולא היתה יכולה לפסע בדרך כל בהמה. שגדוהא הוא דנקיט לה חולי כלומר וכשרה לאחר זמן. כשתציל מאותו חולי. דמדדוקיימי אישמוךדיר: צימרא בעלמא הוא דנקיט

לה חולי: דפתקי גנבי כלומר כשגנבין בהמה דקה בליליה משליכין אותו דרך כותל. אין חוששין בו כי שדו להו כלומר שמשליכין אותו אמתניהו שדו להו. אהדריניהו ודאי חיישין דאהדריניהו בלילי דרך כותל בלא ידיעת בעלים חיישין משום ריסוקי איברים דודאי כשמשביחין אותו אין חוששין עליה אם נתרסק: תשובה מעלייתא עבדי ואין מוסקין אותו. בית הרחם אין בו משום ריסוקי איברים כלומר כשנולד

^[א] הדבר י"ע הואך יוכל לשנע צבא שני אירע לה כשמותו וש לישב.